

Cuir ualach air, feabhsaigh é, cuir ualach air arís

Súil thapa ar an gceacht

Oscail an ceacht trí cheist an tionscadail a chur: cé mhéad ualaigh a iompraíonn an tógáil, agus an gcuireann athrú cúramach amháin ar a cumas níos mó a iompar? Cuireann na grúpaí ualach go mall ar a dtógálacha lánmhéide go dtí sprioc, taifeadann siad an uimhir 'roimh' agus an áit ar theip ar an tógáil, agus ansin malartaíonn siad tógálacha chun lagphointe amháin a ainmniú, ag úsáid teanga an mhodúil. Déanann gach grúpa deisiú amháin, agus deisiú amháin go díreach, a choinníonn greim láithreach, cuireann siad ualach air arís leis na haonaid chéanna, agus bailíonn siad na huimhreacha roimh/tar éis le chéile ar an taifeadán sonraí idirghníomhach. Críochnaigh le tuairiscí gearra ar an bhfianaise agus le plé, bunaithe ar an taispeáint amháin, faoi na smaointe ón modúl ba mhó a chuir leis an ualach.

Cuspóirí foghlama

- Fréamhshamhail a thástáil le hualach tomhaiste agus an méid a d'iompair sí a thaifeadadh
- Aiseolas ó phiaraí a úsáid chun feabhas amháin bunaithe ar an modúl a roghnú agus é a thástáil arís
- Na hualaí roimh an athrú agus ina dhiaidh a chur i gcomparáid lena chruthú ar oibrigh an t-athrú nó nár oibrigh

Roimh an gclog: réiteach

Bíodh tógáil lánmhéide gach grúpa, a dTreoir Dhearaidh agus a nDialann Imscrúdaithe réidh agat. Cuir leabhair, boinn nó cótaí i dtráidire comhroinnte, chomh maith le buicéad agus sreangán chun ualaí a chrochadh. Glan spás ar an urlár ionas gur féidir le tógálacha teip go sábháilte. Is fearr téip, bioráin scoilte, cárta le sliotáin agus teanntáin as maidí líreacáin: ní bheidh gliú PVA tirim in am chun tástáil chothrom a dhéanamh arís.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
fréamhshamlacha grúpa a iompraíonn ualach, a rinneadh níos luaithe sa tionscadal seo	1	grúpa	seomra ranga	an píosa tástála leathmhéide mura raibh tógáil iomlán críochnaithe
fíorualach don jab (leabhair leabharlainne, táibléad, cótaí) nó tobán de bhoinn 1c agus meáchain bheaga	1	grúpa	seomra ranga	leabhair léitheoireachta comhionanna ó leabharlann an ranga
buicéad agus sreangán chun ualaí a chrochadh	1	rang	seomra ranga	mála iompair láidir agus sreangán
píosaí breise cárta agus fuílleach cárta rocach (le haghaidh teanntáin thriantánacha, ascláin (píosaí cárta a neartaíonn cúinní), cosa níos leithne)	1	grúpa	seomra ranga	cárta ó bhosca gránaigh ón mbaile
maidí líreacáin	10	grúpa	trealamh na scoile	craobhóga díreacha nó slata as páipéar fillte
téip ghreamaitheach	1	grúpa	seomra ranga	téip chumhdaigh
gliú PVA (d'ailt atá go hiomlán tirim ó cheacht níos luaithe amháin, ní don mhionathrú a dhéantar faoi bhrú ama inniu)	1	grúpa	seomra ranga	téip nó bioráin scoilte d'aon deisiú a chaithfidh greim a choinneáil inniu
bioráin scoilte	6	grúpa	trealamh na scoile	ceanglóirí páipéir nó casadh gearr de ghlantóir píopaí
siosúr	1	grúpa	seomra ranga	gearrann an múinteoir na stiallacha roimh ré
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	páipéar bán le línte air: roimh / athrú / tar éis

Pointe sábháilteachta

Cuirtear an t-ualach air go híseal agus go mall; ní chuireann ach dhá ghrúpa ualach ag an am céanna, agus duine fásta ag faire orthu; seasann gach duine siar nuair a bhíonn tógáil ag teip; úsáid comhartha 'Stopaigí!' má fhéachann ualach contúirteach. Déanann duine fásta na gearrthacha deacra.

Céimeanna teagaisc

- **Cuir ualach air agus taifead an uimhir:** Sula gcuireann aon duine ualach ar bith ar thógáil, léirigh lúbadh, titim ar leataobh agus téip ag scamhadh ar thógáil as dramhábhar. Déan an timthriall faoi mhaoirseacht os ard uair amháin (fiosracht → tuar → tástáil → breathnú → machnamh). Ní chuireann ach dhá ghrúpa ualach ag an am céanna fad a sheasann tú leo; ullmhaíonn na grúpaí eile línte ina ndialanna agus faireann siad ar an gcéad chomhartha teipe. Stop ag an sprioc má tá an tógáil fós ina seasamh. Taifead an uimhir sin agus 'fós ina seasamh'.
- **Malartaigh tógálacha agus ainmnigh an lagphointe:** Ná ceadaigh moladh doiléir. Spreag úsáid theanga an mhodúil: trasnán do chearnóg atá ag claonadh, asclán do théip atá ag scamhadh, triantáin faoi bhíoma atá ag lúbadh, cosa níos leithne do thógáil a thiteann ar leataobh. Fágann gach grúpa le comhairle amháin a choinneoidh greim láithreach: ní cheadaítear deisiúcháin le gliú PVA fliuch.
- **Déan athrú amháin:** Cuir an riail 'athrú amháin' i bhfeidhm go daingean: le dhá athrú, ní féidir an uimhir 'tar éis' a léamh i gceart. Ná ceadaigh ach téip, bioráin scoilte, cárta le sliotáin, trasnáin as maidí líreacáin nó sreangán. Má thosaíonn grúpa ar alt fliuch, cuir stop leo agus athraigh go deisiú meicniúil, nó breac síos nach féidir an tógáil a thástáil go cothrom arís inniu. Críochnaigh nuair atá an t-athrú déanta agus ainmnithe. Ná cuir ualach air arís fós.
- **Cuir ualach air arís:** An cineál céanna ualaigh, an áit chéanna, an luas céanna, an uainíocht chéanna de dhá ghrúpa. Ní féidir ualach a chur ach ar thógálacha a bhfuil deisiú orthu a choinníonn greim cheana féin; scríobhann grúpaí a bhfuil ailt bhoga acu 'gan tástáil arís: an t-alt fós ag triomú'. Leid: ar ardaigh an uimhir, ar fhan sí mar a bhí nó ar thit sí, agus cad a deir sé sin faoi smaoineamh an mhodúil?
- **Bailigh roimh agus tar éis le chéile ar an gcairt:** Oscail an taifeadán sonraí ar an gclár bán idirghníomhach le colúin Grúpa, Athrú, Roimh, Tar éis. Iontráil ró amháin do gach grúpa; lipéadaigh an t-athrú go hachomair (teanntán trasnánach, cosa níos leithne, asclán). Bog an plé anonn is anall idir an barra 'tar éis' is airde agus an méadú is mó, agus ansin cuir na grúpaí a d'úsáid an deisiú céanna le chéile.
- **Roinn an t-athrú amháin agus an méadú:** Socraigh roimh an gcéad tuairisc: tugann thart ar leath de na grúpaí an creat abairte iomlán (30–40 soicind); ní thugann gach duine eile ach roimh → athrú → tar éis. Ainmníonn na héisteoirí ó na grúpaí eile smaoineamh amháin ar fiú é a ghoid: ní bheidh siúl timpeall an tseomra chun féachaint ar an obair.

Cad ba cheart a fheiceáil

Ba cheart do theanntán dea-roghnaithe, do bhonn níos leithne nó d'alt níos láidre an uimhir 'tar éis' a ardú; is fianaise bhailí fós uimhreacha a fhanann mar a bhí nó a thiteann, mar léiríonn siad nár aimsigh an smaoineamh an lagphointe. Is minic a chiallaíonn titim gan choinne go raibh an deisiú bog, gur cuireadh an t-ualach ar bhealach difriúil, nó go ndearnadh dhá athrú ag an am céanna. Seiceáil an dialann agus ná déan an tástáil arís ach amháin má choinníonn an deisiú greim cheana féin.

Mithuiscintí agus idirghabhálacha

- Is mian leis na daltaí teanntán a chur leis agus an t-alt a athrú ag an am céanna ionas go mbeidh sé níos láidre 'gan amhras'. Fiafraigh díobh cén teip ba thábhachtaí sa tástáil 'roimh' agus ná coinnigh ach an t-athrú amháin sin. Taispeáin an dialann dóibh: le dhá athrú, ní féidir an uimhir 'tar éis' a léamh i gceart.
- Ceapann na daltaí gur feabhas é deisiú a bhfuil cuma néata air, fiú má fhanann an uimhir 'tar éis' mar a bhí nó má thiteann sí. Ar chairt an ranga, taispeáin ró nár ardaigh an uimhir 'tar éis' ann. Athluaigh é: cruthaíonn innealtóirí deisiú leis an tomhas, ní leis an gcuma atá air.
- Leanann na daltaí orthu ag cur ualaigh air thar an sprioc go dtí go dtiteann rud éigin go drámatúil, nó cumann siad uimhir 'tar éis' d'alt bog. Stop ag an sprioc a comhaontaíodh má tá an tógáil fós ina seasamh. Mura bhfuil an t-alt réidh, iarr orthu 'gan tástáil arís: an t-alt fós ag triomú' a scríobh seachas uimhir mhícheart a chur síos.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Cuir i mbeirteanna iad ag bord an mhúinteora don ualach faoi mhaoirseacht; cuidíonn an múinteoir leo na haonaid a chomhaireamh agus an uimhir 'roimh' agus áit na teipe a scríobh ar líne na dialainne. • Tairg athrú atá roghnaithe go páirteach ó liosta chomhairle na bpiaraí, ionas nach mbeidh le déanamh ag an ngrúpa ach é a chur i bhfeidhm agus a ainmniú.	• Spreag iad le taifeadadh cén áit ar theip ar an tógáil chomh maith leis an uimhir, agus ansin an áit sin a nascadh leis an smaoineamh amháin ón modúl a roghnaíonn siad. • Fiafraigh díobh, sula dtugann siad a dtuairisc, cén fáth ar ardaigh an uimhir 'tar éis', ar fhan sí mar a bhí nó ar thit sí.	• Iarr orthu a mheas go criticiúil cé chomh cothrom is a bhí an tástáil a rinne siad arís: na haonaid chéanna, an áit chéanna, an luas céanna; agus a rá cad a dhéanfadh an chéad triail eile níos glaine. • Iarr orthu dhá ghrúpa a d'úsáid an deisiú céanna a chur i gcomparáid ar an gcairt, agus a mhíniú cén méadú ba láidre agus cén fáth.

Nasc traschuraclaim

Nasc le Matamaitic (Sonraí): iontrálann na daltaí na huimhreacha roimh/tar éis ar chairt an ranga, léann siad na méaduithe agus déanann siad comparáid idir na smaointe ón modúl féachaint cé acu ba mhó a thug toradh.

